

»SLOVENE« velja
po pošti na vsi strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za izposojnino celoletno K 420—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 40—
za izposojnino 55—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izba je vsak dan izvzemski
ponedeljka in ponedeljka po praz-
niku ob 8. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ro. opisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Kulturni boj.

Ni več nobenega dvoma, da politika države SHS drži navzdol po poševni ploskvi notranjega državljanskega boja. Z nastopom vlade g. Nikole Pašića se je zgodilo, česar leta 1918. pač nihče ni pričakoval in česar bi se bili takrat vsi patriotski elementi zbal, ako bi bili to le slutili. Izvestni struji v demokratsko-radikalni koaliciji se je posrečilo politično odbiti ogromno večino hrvatskega naroda, pripomoči do zmage velesrbskemu zamislu države in povrh tega slovenske in hrvatske katoličane s cerkvi sovražnimi naredbami izzvati na kulturni boj. Da to ne more vesti nikamor drugam kakor k notranjemu boju med državljani, so priča sami naši nasprotniki, ki so 27. februarja na shodu v Mariboru glasom poročila »Nove Dobe« nagovali k boju proti »največjemu sovražniku polnega ujedinjenja, internacionalizmu klerikalizmu« in celo državo pozivali, na SLS podtaknjeno geslo »Srbe na vrbe!« obrne proti pristašem Slovenske ljudske Stranke. Od tega k faktušnemu poboju je po zgledu naših laških sosedov samo en korak.

Vsa Evropa je podbna vulkanu, ki je pred izbruhom. Zdi se, da se je končala samo prva polovica svetovne vojne. Ruski boljševizem se pripravlja morebiti k poslednjemu, toda najbolj opasnemu poizkusu vreči bakljo proletarske revolucije na kapitalistični zapad. Politika zaveznikov nasproti Nemčiji izpodkopuje vsako nado na gospodarsko reorganizacijo Evrope in sili Nemčijo k temu, da se bolj in bolj približuje Rusiji, na drugi strani pa se mohamedanski svet zopet okrepla in stavba verzalskega miru se kos za kosom podira. Amerika zavzema čedalje bolj sovražno stališče nasproti ententi, zlasti pa nasproti Angliji. Ta se zopet ne sklada s Francosko in pred nami se razgrinja zopet kaos, večji in strašnejši nego le kdaj. Naša država je kaplja sredi teh razburkanih valov in treba bi bilo naravnost genija, da jo obvaruje pred posledicami svetovnega viharja, ki se nam obeta.

V takem času klika Svetozara Pribičevića smatra za umestno sklepati izjemne postavke zoper katoličane, jih proglašati za državljane nižje vrste, postavljati duhovščino v cerkvi pod kontrolo policije, siliti otroke katoliških staršev, da se morajo vzgajati v Cerkvi sovražnem duhu. Nobena ustava na kulturnem svetu ne pozna določbe, da bi smel vsakdo tožiti duhovnika, če se mu zdi, da je pri izvrševanju svojega stanovskega poklica zlorabil svojo duhovno oblast v strankarske namene. To je že

zato nesmisel, ker postavljajo državno-pravne pojma stranke niti ne pozna. Vsakemu je dano na prostovoljo, da smatra za stranko to, kar sam hoče; vsako gostilniško omizje je lahko stranka, če si to domišlja. Še bolj pa podleži samovolji vsakega posameznika, kaj je smatrati za zlo-rabo duhovne oblasti v strankarske namene. Če se bo Cerkev branila proti razkristjanjenju šole, uvedbi razporeke, proti napadom njej sovražnih strank, bo zapadla obsodbi. In sploh — kje je tista meja, kjer duhovnik neha biti duhovnik in se začneja samo državljani? Z eno besedo, ustavni paragraf, ki ga je sklenila demokratsko-radikalna večina, ni nič drugega kakor izjemna postava, ki ne velja za druge državljane. Kajti tudi minister n. pr. izrablja svoj stanovski značaj in svojo moralno avtoriteto v namene svoje stranke, svojega programa, svojega prepričanja in vendar zanj ne velja tak paragraf in sploh za nobenega državljana, dokler je program, prepričanje, nazor svoboden. Ključa hoče odvzeti Cerkvi vsako možnost, da se brani, sebi pa lasti neomejeno pravico jo napadati — to in nič drugega je smisel zakonskih predlogov, s katerimi se cerkev in njeni služabniki postavljajo izven zakona.

Javno in odkrito se v demokratskem, zlasti srbskem časopisu grdi poglavar katoliške cerkve, se proglašajo za »budalo« in »nevaljalec«, se katoliška cerkev imenuje »katoliško blato«, se pozivlja na odpad in prestop v pravoslavje, ne da bi državna oblast imela kaj proti temu. Nasprotno pa je dr. Janjič takoj interpeliral ministra vere, zakaj je škof Akšamović suspendiral nekega duhovnika, ker je bil baže prijatelj pravoslavnih, dasi se je izkazalo, da je bilo to gola neresnica. Taki pojmi o pravičnosti vladajo v teh krogih.

Bilo bi napačno misliti, da morejo ti udarci oslabeti cerkev. Nasprotno. Kancel-paragraf n. pr. bi utegnil imeti take posledice, da bi ga demokrati ne bili nikoli predlagali, če bi se tega zavedali. Kancel-paragraf bi prisilil duhovščino, da v cerkvi svoje delo le še bolj osredotoči okoli osebne verske vzgoje v najožjem smislu besede, zato pa bi katoliški laiki podesetorili katoliško politično in socialno delo nazunaj. Eno kakor drugo bi bilo le v veliko korist cerkve. Ne kazalo bi torej nič drugega kakor obesiti nagobčnik na vse državljane katoliškega veroizpovedanja sploh, kar je seveda nemogoče.

Škodo od te gonje ima v prvi vrsti in končno le država. Država se ne more opirati samo na demokrate in radikale ali pa samo na Srbe. Če kdo tako misli, bi država z logično doslednostjo morala raz-

pasti kakor je razpadla bivša monarhija. Kdor je mnenja, da jo bodo vzdrževali bajoneti, se moti ravnotako, kakor se je Karol habsburški ali pokojni Nikolaj romanovski. Žalostno je sploh, če mora človek že tretje leto po osvobojenju, ki je zahtevalo najboljše duševne moči naših najboljših mož, ki smo je vsi pozdravljali s tolikim navdušenjem, ki smo je uveljavili nasproti tolikemu odporu odzunaj in odznotraj, tako pisati. To pa naj vedo oni, ki so začeli ta državljanski boj iz namena, in oni, ki so se podali na to opolzko pot vsled strankarske zaslepljenosti, da bomo mi, braneč svoje kulturne svetinje, branili tudi državo, da jo bomo branili proti onim, ki jo pod geslom ujedinjenja dejansko rušijo. Prišel bo čas, ko bodo to državo rešili tisti, zoper katere si danes uzurpatorji države izmišljajo kazenske paragrafe in kličejo nanje na boj razne elemente. Takrat se bo jasno pokazalo, kje je bila politična zrelost, kdo se je znal sam obvladati, kdo je v resnici ljubil domovino.

To pa ni sokolsko!

V dostojni obliki in le z načelnega stališča smo pretresali kulturnobojno naredbo ministra Pribičevića o uvedbi sokolske vzgoje v šolo. Spomenica, ki so jo izročili vladni škofje, je ravnotako načelna in brez vsakih napadov; konstatira samo dejstva, povzeta iz sokolskih glasil samih in izvaja iz njih zaključke z ozirom na Pribičevićevo naredbo. Jasno je, da so morali škofje kot poklicani čuvarji verskonravne vzgoje v šoli v tej zadevi dvigniti svoj glas. Nikdar in pod nobenim pogojem zastopniki cerkve ne bodo privolili, da se v šolo namesto verskonravne vzgoje uvede brezverska vzgoja, ki temelji na medlih, praznih frazah o neki splošni »moralni vzgoji«, ki si jo predstavlja vsak kakor hoče, sokolstvo celo po izjavi sokolskih voditeljev naravnost v protikrščanskem smislu. Vsak tak poizkus pomeni kulturni boj in to v tako ostri obliki, kakor se je vršil samo še na Francoskem.

Kakor smo poročali že včeraj, je odbor »Jugoslov. sokolskega saveza« objavil izjavo, ki je zanimiva v toliko, da v njej sokolstvo skriva svoje kulturnobojne tendence, taji svoje lastne izjave v svojih glasilih in imenuje tozadevne konstatacije »najpreprostejše časnikarske očitke«.

Ta izjava ni prav nič moška. Veliko bolj nam imponira nasprotnik, če še tako strupen, ki svojo stvar brez prikrivanja jasno in točno zagovarja. Odbor »Jugoslov. sokolskega saveza« pa sedaj skriva sokolska načela, tolikokrat in tolikokrat od so-

kolstva v javnosti naglašena. Niti ene trditve škofovske spomenice »Jugosl. sokolski savez« ni ovrgel, marveč imenuje naplošno vse konstatacije neutemeljene očitke. »Jugoslov. sokolski savez« ne zavrača, da je v organski zvezi s češkim sokolom, ki mu niti na um ne prihaja, da bi tajil svoje protikatoliške tendence. »Jugoslov. sokolski savez« ne zavrača, da se je na mariborski skupščini sam proglasil za organizacijo, nezdruljivo s katoličanstvom. Sicer govori dotična resolucija o klerikalizmu, pa vendar danes vsak misleči človek ve, da liberalizem smatra za klerikalizem ravno katolicizem, boje se pa to odkrito priznati, ker se tako lažje varajo nezavedni, nemisleči in duševno nerazviti elementi. »Jugoslov. sokolski savez« nadalje ovinkari, kakor da bi šlo škofom za sokolsko telovadbo kot tako, medtem ko je vsakomur jasno, da so se izrekli zoper sokolsko vzgojo v šoli; saj škofje niso zastopniki takega telovadnega sistema, ampak variji verskonravne vzgoje.

Sicer pa »Jugoslov. sokolski savez« to vprašanje prav lahko reši, ako brez ovinkarstva, brez prikrivanja, jasno, odkrito in moško izjavi, ali je za verskonravno vzgojo, kakor jo pojmuje in propoveduje katoliška cerkev, ali pa ne. Vse drugo se pravi kakor mačka hoditi okoli vrele kaše. To pa ni sokolsko!

Pokrajinske vlade in njih delokrog.

(iz govora poslanca Šušnika 14. februarja.)

Vi se bojite, da bo edinstvenost države v nevarnosti. Toda, gospodje, rad bi vedel, kaka nevarnost je za edinstvenost države, ako bodo uravnale razmere, ki se tičejo izključno poedinih pokrajin, posamezne pokrajinske skupščine, rad bi vedel, kaka nevarnost je za edinstvenost države, če si bodo pokrajine v območju okvirnih zakonov, ki določajo le splošne maksime, uredile svoje specialne potrebe tako, kakor pač njim odgovarja.

Vi pravite, da bi v slučaju, če bi se dala avtonomija in izvedla decentralizacija, nastale države v državi. Ali, gospodje, v državi je ena sama suverenost. Saj vendar ne boste morda mislili, da je suveren pokrajinski predsednik. Teža voli pokrajinska skupščina in imenuje ga vladar na tereno-predlog, ki gre potem ministrstva. Pokrajinski predsednik je odgovoren pokrajinski skupščini za avtonomne posle v pokrajini, za druge stvari je odgovoren ministrskemu svetu. Mislim, da je bolj suveren oni okrožni načelnik, ki ga določa

LISTEK.

F. S. Finžgar in njegova nova drama.

F. S. Finžgar ima danes petdeset let, za seboj obširen tekst in mu je za Jurčičem zagotovljenih največ hvaležnih bravcev. V izpolnjevanju svoje naloge po notranjem nagibu si je glede sebe na jasnem kakor malo-ko in zato ni toliko srečno vprašanje, ali bi mogel tudi drugače pisati, če bi hotel, kakor je v nekem oziru srečno dejstvo, da hoče pisati »za vse«. To mu daje danes pečat ljudskega pisatelja in tu je Finžgar prvi. Po svojem bistvu je nasprotnik lart-pour lartizma v njem prevladuje borba za ideje, ne za umetnost. Še bolje bi morebiti povedali, če rečemo, da Finžgarjevo literarno delo nosi v sebi očitno razmerje med moralno in umetnostjo, ki je od početka sveta najkočljivejše za eno ali drugo. Tega razmerja sicer ni mogoče pregnati, samo posebi se običajno pojavi nepozvano in najbolj pereče se zdi nepozvanim, umetniku pa, ki ga čuti sam in pusti, da ga čuti tudi drugi, je največji sovražnik. Finžgar tega razmerja ne čuti kot oviro, ampak celo zmaga-je nad njim, zato njegova umetnost, ki je po bistvu realistične nature, učinkuje idealistično. To je pa tudi usoda Finžgarja umetnika. Vse je zanj dognano. Krivico pa bi zopet delali, ko bi njegovemu delu primešavali tendenčne smeri, če je njegova vera v ljudsko zdravje še vedno večja kot so rane in bolezn.

Razvoj Finžgarjeve umetnosti je v poglavitni situaciji in dogodkov in v neprimerni plastičnosti posameznih tipov; do te plastičnosti pa mu je pomogla govorjena beseda. Iz zgolj zunanega dejanja, ki mu je primešano romantično nagnenje naših prvih klasikov, polagoma prehaja v idealistični realizem, pa naj piše dramo ali roman ali stičio. Zanj ni individualnosti, temveč splošnost, ni zgolj človeka, temveč so tipi, ki jih je treba osvetliti. Zato on ne gre iz dna, temveč izkušnja prodira-ti s površja na znotraj; vse je prigodba, ki doleti junaka, ki je zrastle iz svojih tal in na njem gledamo učinek te dogodbe. Finžgarjeve fabule niso vstvarjanje življenja, temveč so pisane za življenje. V njih ne more biti nič paradoksnega, ampak so zato tu, da izravnavajo življenja modrostjo njega norost. Njegove osebe imajo vse znake naravnosti, resničnosti in pristnosti — vsa njih govorica živi in vsaka beseda obstane na mestu, kjer je bila rečena, pa naj bo to skrbno poiskani lokalizem brezliškega jezikovnega zaklada do krepkega izraza, ki drži s silo klešč ali vulgarizem, ki za-diši v svojem svojstvu z odra ali iz knjige, — toda elementi niso. In res so vse njegove po-vesti dramatične njegove drame pa dramatični dogodki. Tudi ni točna trditev, da je Finžgar stilist. Že iz povedanega sledi, da to ne more biti; on zbira in sestavlja živ narodni govor, ki je potreben njegovim osebam, stilist pa je stvaritelj umetnega jezika.

Vse to se mi zdi potrebno povedati, če ho-čemo prav oceniti Finžgarjevo zadnje delo Razvalina življenja. Za Deklo Ančko in Go-

lobovo njivo je to vsaj v snovi tvegan korak preko vsestranske obzirnosti. Razvalina življe-nja je globoko naznačena drama, pa že pate-tični naslov moti in se zdi vnaprej kot opravičilo in priporočilo. Zganjar Urh Kanté, tipi-čen kmetiški moralist, ki sta mu zemlja in denar vse, prisili hčer Lenčko, da vzame soseda Martina in pusti Ferjano, ki ga v resnici lju-bi. Martin je moralno vezan vzeti Kantelevo rejenko Tono, pa ta mu odpusti in Martin se polakomni denarja in Lenčke. Srčna drama se prične; Lenčka mrzi svojega moža, ljubo-sumnost Martinova proti Ferjani raste. Čim bolj pritiskata stari Kanté in Martin, da bi ugonobila Ferjano, tembolj raste v Lenčki mr-žnja proti možu. Svoje notranje gorje pa si duši nesrečna žena s pižmo. In tako vidi Kan-té, ki je ravnodušno s svojim žganjem zastru-pil vso vas — v lastnem otroku pijanko. Tu-di Martin, edini človek v vasi, ki še ni pil, za-čne popivati. Mož in žena propadata. V Len-čki zagori zopet ljubezen do Ferjana. Martin pa že išče Tono. Lenčka stoji na robu moral-nega propada in v mislih že greši kot zakon-ska žena, a pred dejanskim padcem jo reši mož, ki jo v pijanosti nehoti zadavi. — 7 oseb in ozka okolica kmetiške vasi bi skoro služila kot primer dobre dramatične ekonomije, da ne sloni vse dejanje na tipu. Tako pa je n. pr. že v I. dejanju pokazana pot, kako naj se dra-ma razvija, da bo tipični grešnik Kanté čul svojo lekcijo. Ta tip je preveč znan, da bi mo-gel vzbuditi pravo pozornost. Srečno je pisa-telj šel preko tipične množice in jo označil sa-mo po dveh izklesanih zastopnikih: vozniku

Sirku in potovki Mici in s tem pokazal, da mu gre za notranjo dramo, zato pa je na nesrečo individualiziral tudi samo eno osebo in ta je Lenčka. To je polna dramatična figura, kljub temu, da je tudi njena individualnost vsa ogla-jena s splošnimi potezami. Nje drama se res razvija iz sebe, zato je pogrešeno, če trdi kri-tika, da je v delu protialkoholna tendenca. Vsa drama, kolikor je je, se razvija iz kmetiš-ke morale, iz čudne logike ki je dobra, če dr-ži, kadar pa se zmene, dosledno podira in tep-ta vse. Dober sad te logike, zapisane v rekih in pregovorih, je Tona, osredna Finžgarjeva poslava. Vse drugo je morale nasprotna stran, predvsem Lenčka in Martin.

Tega križa si nisem jaz stesal. Vse to je delo tega prokletega zganjarja. On me je pre-slepil, pravi Martin, ki je sam v sebi mladič in pade radi žene.

Kje je tista Lenčka, ko je bilo vse tako kot v škafliji? Vpraša vsa potrti Tona: »Ti-ste Lenčke ni več. Če so vse razdejali v meni, naj bo še zunaj mene vse razdejano. Zdej mi je že vseeno, pravi Lenčka in ni več sklepa v nji, in njen zadnji padec je blizu. Niso je ozdra-vile Tonine besede v drugem dejanju, ki so sodba in tolažba obenem: »Vsaki ženski pove sree, kam spada. Samo, da nekatera sama pre-vpije srce, drugi pa ga prekričijo drugi. In ta-ko jih na prste sešteješ zakone, ki jih je skle-nil Bog. Večin zakonov naredi denar in grunt in imenitnost. Tedaj je pa hudič pri hiši. Am-pak, ko bi se napregla, vleci za jarem, saj je vseeno, vsi vlečemo, dokler ne omahnemo.« Ker pa je ravno ogrodje te drame izpolnjeno

vladni načrt, ker ima vedno pravo, da suspendira skupščinske sklepe in odloke pokrajinskega odbora. (Ugovori.) To, kar stoji v zakonu, se da strašno raztegniti. Če ima pokrajinski namestnik svojega somišljenika na ministrskem stolcu v Belgradu, lahko naredi vse in dela lahko kakor paša v svojem pašaluku. To je, gospodje, tista suverenost, ki se je baš Vi toliko bojte.

Skupščina, ki jo zahtevate Vi, nima nikake moči, ker more njene sklepe vedno sistirati pokrajinski načelnik. To ni nikak samouprava, ampak samo uprava. Vaša samouprava, kakor jo predlagate, bo tudi mnogo dražja nego samouprava po pokrajinah. Kajti 35 pokrajin, ali kolikor jih hočete ustanoviti, bi s svojim velikim številom uradništva mnogo bolj obremenilo naše finance.

Bojite se, da bi v pokrajinskem zboru odločala večina. (Medklic: »Vama je do nadvlade Vaše partije v Sloveniji!«) Gospodje, parlamentarno načelo je, da odloča večina. Če bomo mi v večini, bomo odločali mi, kakor bomo to pravico priznali tudi vsaki drugi večini.

Vi se bojite, da bi pri avtonomiji Slovenije prišla zopet na krmljo Slovenska ljudska stranka. Gospodje, če narod tako odloči, da bo imela naša stranka večino, bo pač ona vladala, če pa pride v večino druga stranka, bo vladala druga. (Medklic: »Upamo, da ne bo vladala Vaša stranka!«) To je Vaša želja; bomo videli, kako bo.

Na vsak način je parlamentarno, da vlada večina. Ne more pa biti demokracija, če bi sedaj vladala v Sloveniji stranka, ki ima samo tri poslance. Od teh je enega dobila v Ljubljani s količnikom, dva pa samo po ostanku. Ta dva poslance nista prišla v konstituantno ne po milosti božji, ne po volji naroda, ampak samo po milosti ostanka. To ne bi bilo pravično in demokracijo.

Mi zahtevamo takega deželnega predsednika, kakršnega hoče narod. Mi nečemo, da bi k nam prihajali Cesslerji in komisariji. Mi poznamo samo enega komisarja, in to je — volja naroda.

Gospodje centralisti, Vi se bojite, da bi se v Sloveniji razvile centrifugalne sile. (Poslanec dr. Laza Marković: »Mi se plašimo partizanske uprave v pokrajina-ma!«) Baš v Belgradu vodite samo partizansko upravo v veliko škodo našega naroda in našega gospodarstva.

Pred nekoliko dnevi, gospodje, sem čital, kako je bila po napoleonskih vojskah zapadna Nemčija vsa frankofilska. Pozneje, ko se je Nemčija razvila v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru, je frankofilstvo izginilo in danes so ti Nemci narodno jako zavedni. Vse je pač odvisno od tega, kakšna je v državi uprava. Če država da državljanom pravice, ki jim gredo, tedaj jo državljanji vzljubijo.

Kar se tiče nas Slovencev, bodite brez skrbi! Mi vemo, da je reitev za nas edino le v naši državi. Mi se tega globoko zavedamo. Toda pomnite eno: da mi bivamo na severu države, da smo mi takorekoč branik na tri strani, da čuvamo tam meje proti Mažarom, Nemcem in Italijanom. Spominjam Vas na to, kar je rekel gospod Ljuba Jovanović: »Srbi so največ trpeli in največ krvi prelili za ujedinjenje. A tudi Slovenci so mnogo žrtvovali, da so se ustanovile sedanje državne meje, izgubili so okoli pol milijona najboljših ljudi.«

samo z blestečim jezikom in moralno, zato manjka napetosti in ker je Tona, oseba ki bi vso dramo lahko poglobila, le resignirana krotkost, gre drama po zlati sredi. Da ta drama ni to, kar bi morala biti, je vzrok Finžgarjeva manira. Močne snovi ni pustil, da bi z naravno silo izgorela, ampak jo je skrbno stregel, da ne bi prehudo vzplapolal kak plamen. Te strasti so tako privilegirane, da Lenčka vso pijanost opravlja na odrin in da Tona, ki je doživela najhujšo dramo — le tiha tolažnica. In tako se je zgodilo, da so tisti, ki so apriori od Finžgarjeve drame zahtevali moralistične sladčice, videli v neizpeljanih naturalističnih nastavitvah že lascivnost, dočim bi drama iz dna zgrabila do molka. Ta obzirnost predvsem do Tone je kriva, da je tudi katastrofa odveč ali vsaj premalo pripravljena in je Finžgarju le moralno opravičilo za resnični padec obeh zakonskih. Tako je Tona naročena junakinja odpovedi, a brez krvi: »Odpuščam ti greh, ko nisi edini — saj ste skoro vsi taki. Denar in dota in lepo telesce, pa lepe obleke in ime, kdo bi se menil za tako kot sem jaz — brišajo, da se obrišete vanjo. Zato pa nosi križ, ki si ga zadel. Bog je pravičen,« pravi Martinu.

Priznati moramo, da je tehnično dejanje dovolj uklenjeno in zlasti II. dejanje scenično dovršeno. Prizor med očetom in hčerjo je najmočnejši v celi drami in sega do kosti — splošno je to nakaznica za močno dramo, ki pa ostane kljub temu za Deklo Ančko najboljšo Finžgarjevo delo. Neiskrena je trditve, da je to ljudska igra; tu se je Finžgar prvič izkušal s silo ločiti od ljudske igre in zgrabil dramo, pa ze zdi, kakor da ji v hrupu in šumu sam ni do dna prišel, ali pa si je premislil. Šel je preko svojega mostu, pa je zopet stopil nazaj, in nadaljeval »... mislim, da ga nikakor ne smemo podreti.«

France Koblar.

Slovenci moramo ostati skupaj, moramo imeti moč, da si ustvarimo narodno obrambo, ki bo vzgojila močno iredento in nam privedla nazaj one brate, ki nam jih je vzela nesrečna rapalska pogodba.

Zato mi ne moremo pristati na to, da bi se še ta mala Slovenija razdelila v več delov. Naši bratje na Koroškem in Primorskem morajo imeti svoje središče, ki jih privlači. (Posl. dr. Laza Marković: »Pa baš zbog toga morate Vi pomagati, da se država stabilizira!«) Mi to hočemo. Če imate tudi Vi to voljo v tako močni meri kakor mi, bo za nas dobro. (Medklic: »A treba, da Vaša brata gledajo v Beograd, koji će ih spasiti!«) Belgrad je daleč, če mi ne moremo iz Belgrada ničesar dobiti, kaj šele oni, ki so na Primorskem. Sicer pa mi ne zahtevamo Slovenije kot državo zase, mi hočemo samo njeno avtonomijo.

Ustavni predlogi Jugoslovanskega kluba.

Obrazložba.

Dvodomni sistem, kakršen je predložen v vladnem načrtu ustave, ne odgovarja niti zahtevam časa, niti potrebam naše domovine. Socialno-ekonomski interesi naše zemlje nujno zahtevajo, da se v narodnem predstavništvu uvede sistem stanovskega zastopstva.

Glede uprave in razdelitve naše domovine v pokrajine se mora brez prigovarjanja priznati, da bo samo avtonomna ureditev notranje državne uprave omogočila, da se razmere konsolidirajo, da se uvede red in da uprava v vseh pokrajinah uspešno funkcionira ter da se na ta način celokupna država razvije do blagostanja in moči.

Radi tega predlagamo načrt dveh koordiniranih domov in načrt pokrajinske avtonomije.

Predlog

poslanca g. Antona Sušnika in tovarišev o izpremembah v ustavnem načrtu.

Podpisani predlagajo, da se sprejmejo in v ustavni načrt vstavijo sledeče izpremembe in dopolnitve:

I. da se za členom 3, vstavi novi:

Člen 3. a.

»Država Srbov, Hrvatov in Slovencev se deli na pokrajine, okrožja in občine. Pokrajine so: Srbija, Hrvatska in Slavonija z Medimurjem, Bosna in Hercegovina z Dalmacijo Crna gora, Vojvodina in Slovenija s Prekmurjem.«

II. da se členi 42 in sledeči glase tako-le:

Člen 42.

»Narodno Predstavništvo sestoji iz dveh koordiniranih zbornic: politične in socialno-ekonomske, ki se volita na štiri leta. Nihče ne more biti istočasno član obeh skupščin.«

Člen 43.

»Politična zbornica sestoji iz 200 poslancev, ki jih voli narod s splošnim, enakim, neposrednim in tajnim glasovanjem. Volilno pravico ima vsak državljan brez razlike spola, če je dovršil 21. leto. Izjemne slučaje bo posebej še določil zakon. Aktivni člani — tudi oni izven službe —, podčastniki in vojniki v službi ne smejo voliti, niti voljeni biti. Natančnejše odredbe za volitve v politično zbornico bodo predpisane v tozadnem zakonu.«

Člen 44.

»Socialno-ekonomska zbornica sestoji iz 200 poslancev, katerih polovico voli narod po stanovih, z enakim, neposrednim, tajnim in proporcionalnim glasovanjem, drugo polovico pa tvorijo delegati pokrajinskih stanovskih zastopstev. Dokler pa ta zastopstva niso ustanovljena, voli se tudi ta na isti način direktno, kot prva. Natančnejše odredbe za volitve v socialno-ekonomsko zbornico bodo v tozadnem zakonu predpisane.«

Člen 45.

»V delokrog politične zbornice spada:

a) Popolno zakonodajstvo glede sledečih zadev:

1. Državljanstvo, domovinska pravica, svoboda gibanja, policija (potovalni predpisi, nadzorovanje tujcev itd.), anagrafa.
2. Pravo ustanavljanja društev in zborovanja, časopisje;
3. Vse civilno, kazensko, zemljiško in strokovno pravo (obrtno, industrijsko, trgovsko, mehanično, bančno, borzno, pomorsko, rudniško, vodno pravo itd.) izven zbirke stanovsko-pravnih stvari;
4. Vojska in mornarica;
5. Vse zadeve, glede katerih so v členih 5, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 19, 43, 44, 68, 69, 70, 72 te ustave določeni posebni zakoni;
- b) Okvirno zakonodajstvo glede teh zadev:

1. Razmerje med cerkvijo in državo, pravice in dolžnosti verskih udruženj;

2. Prosveda;

3. Organizacija uprave in sodstva.«

Člen 46.

»V delokrog socialno-ekonomske zbornice spada:

a) Popolno zakonodajstvo glede sledečih zadev:

1. Denar, monopoli in vse finančne zadeve, ki se tičejo cele države.
2. Prometna sredstva, ki so važna za celo državo (železnice, parobrodstvo, zrakoplovstvo, pošta, brzojav in telefon).
3. Vse zadeve, glede katerih so v členih 12, 20, 75, 79 te ustave določeni posebni zakoni.
- b) Okvirno zakonodajstvo glede teh zadev:

1. Vse stanovsko-pravne zadeve, (poljedelsko, obrtno-industrijsko, trgovsko, uradniško, delavsko pravo; organizacija stanovskih zastopstev ter odvetniški, inženirski, zdravniški red itd.);

2. Razlastitev, socializacija prirodnega bogstva in ekonomskih podvzletj, organizacija in nadzorovanje produkcije, prodaje in konsuma važnih potrebščin.

3. Strokovno šolstvo.

4. Zdravstvo, socialna politika.

5. Zavarovanja.«

Člen 46 a.

»Pred plenum, ki sestoji od obeh skupščin Narodnega predstavništva, spadajo sledeče zadeve:

a) Odobritev napovedi vojne in sklepanje miru, ter vseh političnih in carinsko-trgovskih pogodb s tujimi državami.

b) Odločevanje glede državnega proračuna.

c) Zadeve, glede katerih so v členih 3, 41, 84 in 85 te ustave določeni posebni zakoni.

Glede vseh drugih zadev pa odločajo pokrajine in druge samopravne jedinice, ki so istim podrejene.«

Člen 47.

»Obe zbornici se sestanejo in pričnejo s svojim delovanjem na isti dan. Obe se istodobno skliceta na izredno zasedanje.«

Člen 48.

(Vidi člen 46 vladnega načrta ustave, ki ostane neizpremenjen).

Člen 49.

(Vidi člen 47 vladnega ustavnega načrta, iz katerega naj se izpusti zadnji odstavek).

Člen 49 a.

Predlog, ki ga ena zbornica sprejme, se dostavi drugi na odobrenje. Če ga tudi druga zbornica sprejme, se smatra, da je Narodno Predstavništvo istega osvojilo.

Ako je druga zbornica naredila kake izpremembe, se pošlje tako spremenjeni predlog ponovno prvi zbornici na oceno. Ako ta soglaša s temi izpremembami, se smatra, da je Narodno Predstavništvo osvojilo predlog. Ako pa ne soglaša, pošlje svoj prvi predlog ali pa svoj izpremenjeni predlog drugi zbornici na ponovno oceno. Druga zbornica sklepa v tem slučaju samo o tem, da li ta predlog sprejme v celoti ali ne. Če ga odobri, se smatra predlog sprejet od Narodnega Predstavništva. Če ga ne odobri, sklepa se o njem v plenumu Narodnega Predstavništva. Plenumu predložitelj menja se predsednika obeh zbornic. Prvi predsednik se določi s kocko.

Predlog, ki je v načelu propadel v eni zbornici, se tekom istega zasedanja ne more staviti na dnevni red v drugi zbornici. (Dalje).

Kralj Nikita umrl.

LDU Antibes, 1. marca. (Havas.) Danes je umrl črnogorski kralj Nikita. Njegova hči, italijanska kraljica in italijanski kralj sta dobila tozadevno brzojavno obvestilo. Pričakujejo ju k pogrebu, katerega dan še ni določen.

Pokojni kralj Nikita je bil rojen dne 7. oktobra 1841. Prestol je zasedel za svojim stricem knezom Danilom, ki je bil 31. julija 1860 umorjen. Ze dve leti kasneje se je zapletel v vojsko s Turki, v kateri pa kljub velikemu junaštvu Črnogorcev ni imel sreče. Na posredovanje Rusije in drugih evropskih držav je bil 1. 1862 sklenjen mir. Sedaj se je Nikita posvetil prosvetnemu delu z ustanavljanjem novih šol in zboljšanjem prometnih sredstev v deželi. Ko je vsled hercegovsko-bosanskega vstanka leta 1876 Srbija začela vojno, je tudi Črna gora naovredala vojsko. Na berlinskem kongresu so evropske sile priznale Črni gori nezavisnost in ji prisodile Bar, Zabljak, Spuž, Podgorico, Nikšić, Kolašin, Plav in Gusinje. Odslej je Črna gora uživala mir. Knez Nikita je v deželi vpeljal nekatere reforme; mesto senata kot najvišje upravne in sodne oblasti je ustanovil ministristvo, glavni sud in veliki sud in proglašal je znameniti imovinski zakonik (1889). Dne 5. novembra 1905 je Nikita proglasil ustavo in sklical narodno skupščino. O priliki 50 letnice svoje vlade 1. 1910 se je proglasil za kralja. L. 1910 se je pridružil balkanski zvezi in je kot prvi 9. oktobra napovedal Turčiji vojno. V bukareškem miru se je nato črnogorsko ozemlje podvojilo. Ko se je svetovna vojska končala, je Nikita zgubil prestol. Velika narodna skupščina v Podgorici je namreč 24. decembra 1918 odstavila Nikita in vse njegove potomce kot kralja in vladarja Črne gore ter proglasila ujedinjene s kraljevino S H S. Kralj Nikita je z velikim uspehom deloval tudi na književnem polju. Njegova najbolj znana pesem je »Onamo, onamo«, ki je postala narodna himna. Eno Nikitovih hčerk je poročil kralj Peter in je tedaj prestolonaslednik Aleksander njegov vnuk. Hčer Jeleno je pa omožil s italijanskim kraljem.

Zopet italijanska kultura.

Trst, 2. marca.

O priliki, ko je logaško ozemlje prišlo pod jugoslovansko upravo, so se tu začele širiti krvave vesti o »divjanju« Jugoslovancev proti italijanstvu v teh krajih, seveda s prozorno tendenco, pripraviti razpoloženje za »represalije«.

Razburjenje je dobilo še drugega netiva. Ko se je vračala fašistovska družbica na avtomobilu s izleta iz Pulja, so jih v bližini Kanfanara napadli komunisti in ustrelili 20 let. Florinda Beuciar-ja (Bevčar!) iz Gorice. Napadalec niso dobili; zato pa hajdi v Trst, se bomo že znesli nad kom!

V ponedeljek popoldne so se zbirale skupine fašistov v ulici del Teatro, odkoder so odšli proti Gondonijevemu trgu in ulici Madonnina — pred Delavski dom. — Maloštevilo osebje so iztirali, potem pa začeli razbijati in požigati. Vse dohode so zaprli, da bi kdo česa ne rešil. Gasilci so našli že vse v plamenu in so mogli ogenj le omejiti na Delavski dom, ki je pogorel do tal. Škoda presega milijon lir.

Pobalinskim »maščevalcem« še ni bilo dosti razdejanja. Hoteli so uničiti še tiskarno »Edinosti«, a jim k sreči ni uspelo. Izropali so le v pritličju prostore Delavskega podpornega društva, potem pa jih je orožništvo odpravilo. — Tudi v srbski šoli svojega dela niso mogli dovršiti, ker so bili zopet prepojeni. Razbili in požgali pa so opravo socialističnega izobraževalnega krožka »Spartaco« v ulici del Rivo.

Včerajšnji »Lavoratore socialista« je pozval delavstvo na protestno stavko, a delavska solidarnost je klonila pred neznošnim fašistovskim terorjem: stavka je ostala delna. Pač pa so prisilili fašisti šol-

ske mladino k žalni stavki radi Logatca in Kanfanara. Od meščanov so zahtevali, naj v znak žalovanja izobesijo zastave na pol droga.

»Edinost« je zastražena, ker se je bati ponovnih napadov.

Tudi socialisti so se baje maščevali s požigom ladjedelnice »Stabilimento tecnico«. Ne bo še konca!

LDU Rim, 1. marca. (Stefani.) »Giornale d'Italia« doznava iz Trsta, da so socialisti v maščevanje, ker so fašisti zažgali Delavski dom, zapalili Stabilimento tecnico di S. Marco. En policist je bil ubit. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

Kie bo jugoslovanska-italijanska meja na Gorenjskem?

Občina Rateče — Planica je poslala centralni vladi v Belgradu in deželni vladi sledečo spomenico:

»Udje komisije za določitev mej med Jugoslavijo in Italijo so imenovani in komisije bodo začele kmalu delovati.

Udano podpisani posestniki občine Rateče, okraj Radovljica na Gorenjskem, imamo veliko njiv, travnikov, senožeti, pašnikov, gozdov in planin onstran demarkacijske črte, ker so Italijani zasedli dobri dve tretjini občine. Prizadej smo v skrbi, da ne bi naša posestva pripadla Italiji, zato se obračamo do deželne vlade za Slovenijo s prošnjo, naj bi se slavnoista krepko zavzela za naša posestva, ki bi sicer lahko pripadla tujcem. Prošnjo utemeljujemo s sledečimi razlogi:

1. Tukajšnji kraj ima visoko lego (865 metrov) nad morjem, odtod njegovo ime »Kranjska Sibirija«. Zime so dolgotrajne, poletje pa je kratko in hladno, zato so slabi pridelki. Dozori samo rž, ječmen, krompir in zelje. Turščica in pšenica pa le v gorkih letinah. Ako nam Italijan vzame še to, ne bomo imeli vsakdanjega kruha.

2. Mejna črta med Jugoslavijo in Italijo se je določila od gore Peč na goro Jalovec. Do sedaj so se meje določevale ob vodah ali ob takih krajih, ki so po naravi za mejne točke usposobljeni. Če pa obvelja za mejo zračna črta Peč—Jalovec, šli bodo mejniki skozi sredo našega polja; mi imamo že itak malo rodovitne zemlje; na ta način bi se pokončala še ta, kar je imamo. Sicer so nam italijanski vojaki že itak povzročili ogromno škodo, ko so nam sežigali hleve in kradli živino na paši.

3. Reveži so dobivali sedaj za nizko ceno drva od države. Kje jih bodo dobivali, ako Italija zasede tukajšnje državne gozde? Prav tako imajo občini pašno pravico v državnih gozdih. Ako se upošteva, da je živinoreja glavni vir naših dohodkov, bo ista potem popolnoma uničena.

4. Zato naj ostane vsa občina Rateče skupaj in naj gre meja obeh držav tam, kjer je sedaj katastralna meja, ki se drži občine Bela peč.

5. Vsi občani se obračamo do deželne vlade za Slovenijo s prošnjo, da pošlje prej ko mogoče v Rateče komisijo, ki se bo poučila o krajevni legi naše občine, zaslišala naše pritožbe in znala zagovarjati pri glavni komisiji naše zahteve. Prošnjo dostavljamo željo, da bi bili v komisiji res pravi izvedenci, to je taki, ki naš kraj dobro poznajo.

6. K sklepu si usojamo pripomniti, da bomo lastniki zemljišč z vso odločnostjo, kakor en mož, tirjali svoje pravice ter se z vsemi postavnimi sredstvi branili, da nas Italijan ne požene z rodne zemlje. Na svoji zemlji hočemo biti mi gospodarji.

(Sledi 66 podpisov prizadetih posestnikov).

Politične novice.

+ Narodnosocialni stranki v izjavo.

Celjska »Nova Doba« poroča, da je govoril na demokratskem shodu v Mariboru v imenu Narodnosocialne stranke njen tajnik Tone Vahtar o »hinavščini klerikalnega jugoslovantva«, da je trdil, »da so klerikalni voditelji ob prevratu pri vojaštvu naravnost prepovedali širiti popularnost srbskega vladarja«, da je govoril o »klerikalni konji proti Srbom, našim osvoboditeljem« ter da je zaklical množico, da bi bilo edino umestno, če država končno obrne svoječaso klerikalno geslo »Srbe na vrbe«. G. Tone Vahtar je za nas taka brezpomembna ničla, da ne bomo polemizirali z njegovimi neosnovanimi fantazijami, pač pa vprašamo vodstvo Narodnosocialne stranke, ali je bil g. Vahtar res opoblaščen podajati take gorostasne in neduhovite izjave in ali se vodstvo v negativnem slučaju naknadno z izjavo »slavnostnega govornika« Vantarja strinja. Pričakujemo jasne izjave!

+ Zupnja Vel. Poljane je poslala na pristojno mesto najodločnejši protest proti Pribičičevi odredbi glede sokoške vzgoje v naših šolah: Nikdar! Nikdar!

+ Kako se v Sloveniji odmerja osebnodohodninski davek. Poslanec dr. Jos. Hohn-jec je 28. februarja na finančnega ministra g. Kumanudi staval tole interpelacijo: Iz Stajerske in tudi iz drugih krajev Slovenije, prihaj-

jajo številne pritožbe v zadevi osebno-dohodninskega davka in zlasti o tem, da davčne oblasti odmerjajo ta davek sedaj popolnoma krivično, ker jemljejo kot davka prosto podlago eksistenčni minimum neizpremenjen po starem avstrijskem zakonu, namreč tudi sedaj 1600 K. Ni treba povdarjati, da numeričen desetkratni dohodek dandanes pri nobenem stanu ne odgovarja imenovani predvojni davka-prosti svoti. Bilo bi torej gospodarsko potrebno in socialno pravično, ako bi se splošno znano dejstvo pri odmerjenju osebno-dohodninskega davka uvaževalo, ter bi takšno postopanje odgovarjalo duhu zakonona. Povdariti pa moram svoje veliko zažudenje nad gori označenim postopanjem davčnih oblasti in v imenu stranke zoper tako odmerjenje davka vložiti najostrejši protest. Nerazumljivo mi je, kako morejo davčne oblasti tako postopati. Saj je vendar vlada sama v zakonu o budžetu za l. 1920/21 prvotno predlagala 3200 K kot eksistenčni minimum. V budžetnem odboru je Jugoslovanski klub zahteval 10.000 K kot eks. minimum, potem pa je bil v tem odboru v soglasju z zastopnikom vlade sprejet kompromisni predlog, ki je dosegel 7200 K kot davka prosti minimum. Nato je pokojni finančni minister K. Stojanovič samolastno, brez odobrenja začasnega narodnega predstavnika v njegovega finančnega odbora, določil 4800 K kot neobdajljiv minimum. Vprašam torej g. finančnega ministra: 1. Ali se hoče takoj poučiti o tem kričočem slučaju nezastisljivega odiranja naših kmetov, obrtnikov in delavcev? 2. Ali je voljan kot davka rosti minimum priznati vsaj vsoto 7200 K, ki edina ima zakonito podlago v sklepu finančnega odbora, ter o tem nemudoma dati navodila finančni delegaciji v Ljubljani. 3. Ali hoče odpraviti krivico, katere se dela slovenskim davkoplačevalcem, ki edini nosijo vso strašno težo mehaničnega umevanja zakona o osebni dohodnini, ker pokrajine nekdanje kraljevine Srbije tega davka sploh ne poznajo, v krajih, osvobojenih iz pod Madžarov, pa velja oprostitve do 10.000 K?

+ Pogajanja za izpolnitev vlade. »Jutarnji List« poroča iz Beograda, da bo Pašićevi vladi uspelo pridobiti muslimane za vstop v vlado. Obstojta pa med muslimani struja, ki je nasprotna vstopu v sedanjo vlado, vsled česar bi moglo priti v muslimanskem klubu do razkola. Ker pa bi del zemljoradnikov vstopil na vsak način v vlado, bi Pašićeva vlada razpolagala z zadostno večino. Nadalje poroča isti list, da bo Pašić pozval Jugoslovanski klub, naj vstopi v vlado, za kar se ponuja Slovincem nerazdeljena Slovenija kot upravna enota.

+ Seja zemljoradniškega kluba, LDU Beograd, 2. marca. Plenarna seja zemljoradniškega kluba se je vršila včeraj popoldne in je trajala pozno v noč. Na tej seji je bil najprej podan referat o delu v ustavnem odseku. Pri tej priliki ni bilo govora o dr. Vošnjaku, ki se je oddaljil v nekatere vprašanih od stališča zemljoradniškega kluba in je glasoval na svojo roko za vladni predlog in s tem proti načrtu zemljoradniškega kluba. Na seji je bilo tudi predloženo poročilo o teku dosedanjih razgovorov s Pašićevo vlado. Nato je bila otvorena diskusija. Poslanec Mermolaj je predlagal, naj se razgovori z vlado takoj obnove in se zaključijo tekom 48 ur s sporazumom ali s prekinjenjem vseh nadaljnjih razgovorov. O tem predlogu bo sklepala današnja seja.

+ Radičev prihod v Beograd. »Novosti« poročajo iz Beograda: Predsednik hrv. seljačke stranke Stjepan Radić je sporočil po svojem odposlancu predsedniku konstituantne dr. Ribarju, da pride v Beograd v sredo. Včeraj pa je sporočil preko nekega člana Narodnega kluba, da ne more priti tega dne v Beograd, ker je obolel na influenci. Tukajšnji listi poročajo, da bo Radić prišel z ostalimi člani predsedništva stranke v Beograd 5. t. m.

+ Novi francoski poslanik v Beogradu Clemens Simons je došel v Beograd, a dosedanji poslanik de Fontenay zapusti Beograd v soboto, dne 5. t. m.

+ Socialistični kongres v Livornu. Na kongresu splošne delavske zveze je bila odobrena resolucija združenih socialistov v prilog sedanjih voditeljev delavske zveze z 1.430.873 proti 472.564 glasovom, pri čemer se je odtegnilo glasovanju 17.371 volivnih upravičencev. Resolucija komunistov je bila zavrnjena.

+ Razmere na Slovaškem v češki zbornici, LDU Praga, 1. marca. Na današnji seji poslanske zbornice je ministrski predsednik dr. Černý podal podrobno poročilo o dogodkih v Krompahu. Že ko je stopil na tribuno, so ga komunisti sprejeli z viharimi vzkliki. Ko je ministrski predsednik orisal dogodke v Krompahu v kronološkem redu, je prišlo do preprirov med komunističnimi poslanci in poslanci meščanskih strank. Ministrski predsednik je ugotovil, da je imela stavka v Krompahu politično ozadje. Delavstvo drugega političnega prepričanja je bilo prisiljeno, vstopiti v organizacije, ki stoje na stališču tretje internacionale. Državni organi, katerim je poverjena preiskava, so izpostavljali najhujšemu sovraštvu delavstva. Grozijo jim z maščevanjem. Orožniki so rabili orožje šele takrat, ko je bilo ogroženo njihovo življenje. — Na predlog poslan-

ca Merte (socialni demokrat leve) se odprla debata. V debati napadajo socialni demokrati in komunisti izvajanja ministrskega predsednika, ki jih branijo meščanski poslanci. Posl. Beran izjavlja, da razmere na Slovaškem spominjajo na razmere v Sibiriji. Ječe so napolnjene. Izreka se tajinstvene smrtni obsodbe. Korupcija je velika. Bila je velika napaka, da so se poslali na Slovaško najslabši uradniki. Slabo gospodarstvo je naredilo iz Slovaške drugo Bosno, kot je bila pod Avstrijo. Debata se nadaljuje v četrtek.

Dnevne novice.

— Sprejemanje strank pri dež. predsedniku. Predsednik dež. vlade za Slovenijo, dr. Vilko Baltić, sprejema stranke do nadaljnjega ob ponedeljkih, sredah in četrkih od 11.—13. ure.

— K osvobojenim bratom poleti v nedeljo, dne 6. t. m. vrhniško okrožje Orlov v Logatec. Vsi prijatelji kat. organizacij se vljudno vabijo, da se nam pridružijo. Odhod z Vrhnike ob 12. uri.

— Poštna zveza s Planino in Rakekom še do danes ni vzpostavljena, akoravno že od sobote nadalje redno vozijo vlak med Ljubljano in Rakekom. Samo Logatec in z njim zvezana poštna urada Hotedršica in Rovte so tako srečni, da imajo že redni poštni promet. Smo pač v dobi centralizma, ko je treba za vsak poštni voz beračiti pri gospodi v Beogradu. Kdaj bomo pač imeli nekdanje izbornore urejene poštne razmere?

— Slov. Rdeči križ. Včeraj se je vršil občni zbor tega važnega društva. Zborovanje je vodil podpredsednik preč. g. svetnik Kalan. Njegovo poročilo kakor tudi poročilo ostalega odbora se je z odobravanjem vzelo na znanje. Po temeljiti debati o bodočem delovanju društva je bil izvoljen nov odbor. Dejstvo, da se je občnega zbora tega prepotrebne društva udeležilo 32 (I) oseb, ne potrebuje komentarja.

— Ustanovni občni zbor »Kola Slov. Sester«. Se vrši dne 20. marca t. l., in sicer ob pol 14. uri v Narodnem domu. Udeleženkam shoda je dovoljena znižana vožnja na vseh progah južne in državne železnice. Zato naj se te takoj zglaste pri tajnici »Kola Slov. Sester«, Mestni trg 24-III, da se jim pravočasno dostavijo izkaznice.

— Planina — Sv. Križ pod Golico. — Pri nas je zavladała že gorja pomlad. Sneg vsled toplega solca vidno gineva. Lepo vreme zadnjih dni je privabilo že dokaj izletnikov v naš kraj. Golica, čije rebra se že kažejo izpod snega, je imela tekom nedelje prvič letos večji obisk turistov. Vsled zgodnj pomladi se obeta turizma v našem kraju kmalu razviti.

— Iz Tržiča. »Slovenec« št. 42 je pisal, da je ravnatelj tukajšnje meščanske šole za brezversko vzgojo v šoli! K tej trditvi bi bilo treba še malo popravka oz. dopolnila, da se ne bo delala krivica nikomur! Lajovic je namreč rekel na roditeljskem večeru, da se strinja odnosno krije z nazori kateheta Vavpotiča glede verske vzgoje! In sicer se krije z nazori katehetovimi »kot se krije krona s krajcarjem!« Samo to ni pojasnil, katerega mnenje se istoveti s krajcarjem in katero s krono! Primera je pač primerna sedanjim časom; tako je tudi svinjska mast sedaj približno 50 krat dražja kot prej in se bo gotovo še podražila, zlasti še takrat, ko bodo vsi mohamedanci prestopili v »narodno cerkev«. Morda pride v Tržič kmalu s svojim predavanjem narodni svečenik Božo Milošević, ki je prišel tudi na Kranjsko s svojo »narodno cerkvijo«, kot nekdanji znani Fregoli-Retta s svojim Rudijem! Kot je bil ta čarodejnik vlezmožen v svoji umetnosti, čarodjenik vlezmožen v svoji umetnosti, tako se tudi v Tržiču nekateri pravi mojstri v farbanju ljudstva! Ko ni »aršev zračen« n. pr. pri Toncu, takrat vsi navdušene pozdravljajo »Napreja«, ki zahteva seveda nekrščansko šolo. Ko pa stopijo ti mošnje pred katoliške matere, takrat govorijo kot sv. Hieronim s skoraj samimi svetopisemskimi besedami in njihov vzor jim je za ta čas — Kristus! Ogrevajo se za nekdanjo francosko šolo brez Boga in brez verouka, ker sicer ni časa za druge predmete v šoli, a obenem trdijo, da sta kar dva poldneva določena na Francoskem samo za verouk. In če pride zadrega, takrat pa hitro lepa fraza in načelo, niti krajcarja vredno, se pokrije s krono in ljudje pravijo: »Ta pa zna!«

— Koliko jih je, ki so iz gole nevednosti ali preslepljeni od zunanega bleska v vrstah Sokolstva. Vsem tem je treba potisniti v roke brošuro: »Ajno mi Sokoli«, ki temeljito razkrije vse nakane Sokolov in prozorno osvetli njihovo sovraštvo do vere. Zato segajte pridno po nji. — Izvod stane 5.50 K, več skupaj po 5 K. Razpošilja jo Katoliška Liga, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Smešno pačenje naših krajev po Italijanih. Bivši civilni komisariat Logatec (Logatec) navaja uradno sledeče kraje: Cottedrazza (Hotedršica), Rutta (Rovte), Voschia (Vojsko), Ceconico (Čekovnik), Godovici (Godovič), Aurazzo (Zavrelec), Montenero d'Idria (Črni vrh) itd. Poleg

svoje »slavne zmage« so Italijani tudi v pačenju imen naših krajev dosegli nedosegljiv rekord. Novi italijanski zemljovid naše Notranjske bo torej nad vse zanimiv. Civilni komisariat logaški se je preselil v Idrijo, ki bo gotovo odslej Idria Italijana.

— Društvo hišnih posestnikov za Jesenice in Koroško Belo ima svoj občni zbor dne 13. marca t. l. ob 15. uri v gostilni D. Tancar na Jesenicah. Vsi posestniki iz teh občin so vljudno vabljani.

— Zamenjava bankovcev po 20 dinarjev (80 kron), ki je bila odredjena kot posledica tega, da se je pojavila cela vrsta dobro uspešnih falzifikatov, se izvrši nemara še pred določenim rokom. Po zadnjem obvestilu Narodne banke v Beogradu je bilo posameznim podružnicam izročenih v zameno samo prošli mesec za 159 milijonov dinarjev. Ker menijo, da je teh novčanic v prometu skupno za 170 milijonov dinarjev, jih ostane v prometu le še 11 milijonov dinarjev. Zadnji falzifikati so bili najbolje izvedeni tako, da jih ni bilo mogoče spoznati s prostim očesom, temveč so jih podvrgli kemični analizi.

— Finančna uprava je izdala v zadnjem času čudno naredbo. Uradom je naročila, da morajo od vseh izplačil za državne nabave odtegniti 1% v prid nabavnih zadrug državnih uslužbencev. O teh odtegljajih morajo uradi voditi seznam. Enak seznam morajo voditi tudi za 1% poslovni davek, ki ga morajo ravnotako odtegovati od gotovih državnih izplačil. Ta naredba povzroča mnogo nepotrebne obremenitve uradnega osebja. Praktičnega pomena nima ta odredba nobenega. Ta odstotek plača država sama in ne trgovec. Vrh tega si povzroča država s tem prazno delo. Da je temu tako, eva dokaza: Neki tvrdki se je hotelo odtegniti pri izplačilu računa omenjeni odstotek. Vsled tega je tvrdka prejem denarja odklonila, češ, da odtegljaja pomotoma ni vpoštevala pri kalkulaciji in da zahteva polno plačilo. Kdo plača torej fiktivno predmetne odstotke? Ali se vam kaj sanja, vi, finančni modrijani! Zvišajte računski kolek, če že ne gre drugače in dajte zadrugam odmerjeni del dohodkov. Kdo bo pobiral te ficke? Se berač te grdo gleda, ako mu ne vrže v klub vsaj krono. Torej...

Izvoz gradbenega lesa na Goriško — prost carine. Ekonomsko-finančni komite Ministrov je za rešitvijo z dne 10. dec. 1920, C. br. 72453 dovolil deželni vladi za Slovenijo izvažati brez plačanja carine in brez osiguranja valute star gradbeni les na Goriško za gradbo stanovanjskih barak 300 begunskim družinam, katerih hiše so pogorele in ki se sedaj vračajo na svoje domove.

— Nesreča v Logatcu. Na logaškem polju so Italijani pustili polno žic, kosti, starih bomb in druge ropotije, ki je niso mogli vzeti seboj. V ponedeljek so otroci pobirali kosti. Neki deček je pobral tudi bombo, ki je eksplodirala ter ga težko poškodovala.

— Razveljavljena prodaja Steinbeisovega podjetja. Gospodarsko-finančni komite ministrskega sveta je razveljavil prodajo Steinbeisovega podjetja ki jo je sklenil bivši minister za šume in rude dr. Kovachevič. Nadzorstvo nad tem velikim narodnim podjetjem je poverjena dvanajstotici. Zastopani bodo tudi interesirana ministrstva in gospodarske institucije. Finančni minister je temu odboru dal 20 milijonov kron na razpolago, da bi podjetje moglo uspešno napredovati.

— Izplačevanje ujetniških pristojbin. Glasom dopisa predsedstva delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani št. 1985/V ex 1920 z dne 15. septembra 1920 je izplačevanje ujetniških pristojbin ustavljeno. Vsled tega se naj nadaljnje vpošiljanje tozadnih prošelj, za katere so evidenčni listi že predloženi, opusti. Za vse iz ujetništva se vračajoče pa se naj evidenčni listi tudi še v nadalje od občinskih uradov izgotavljajo in »Vojaški intendanci za Slovenijo« vpošiljajo, da bodo za slučaj, če se izplačevanje ujetniških pristojbin zopet dovoli, za nakazovanje pripravljeno.

— Kongres večjih mest Jugoslavije. Na včerajšnji seji zagrebškega mestnega zastopa je predlagal mestni zastopnik dr. Politeo, naj se skliče kongres vseh večjih mest Jugoslavije. Namen tega kongresa bi bil, razpravljati o vseh važnejših komunalnih vprašanjih, medsebojno spoznavanje, ureditev občinskih samouprav z ozirom na zasedanje konstituantne itd. Predlog je bil odkazan finančnemu in samoupravnemu odboru. V isti seji je predlagal profesor Jelačić, naj se izvoli odbor, ki bo skrbel, da se l. 1925 proslavi tisočletnica hrvatskega kraljestva.

— Nebesa na zemlji napovedujejo novodobni socialistični in komunistični preroki. Če preberete knjižico »S krampom in gorjač« boste natančno spoznali, kako je s temi prerokovanji. Razpošilja in prodaja jo Katoliška Liga, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Izvod stane 7 K, več skupaj 6 K 50 v.

— Ukradena ograja državne ceste. Na državni cesti Jesenice—Sava je bilo ukradenih 12 železnih cevi iz ograje na mostu, kateri vodi čez železniško progo Jesenice—Ljubljana.

— Zdravilo proti slinovki. Vodja Pašturjevega zavoda v Parizu dr. Roux je naznanil akademiji, da je našel zdravilo proti slinavki in parkljevki.

— Živčne bolezni. Profesor Krafft-Ebing na Dunaju, sloviti raziskovalec na polju zdravljenja živčnih bolezni, je dožgal, da učinkuje »Franz Josef-grenčica« že po malo minutah in se lahko zavziva.

Ljubljanske novice.

Ij Nikar ne zamudite prilike! Prosveta frančiškanske župnije vam nudi prijeten družaben večer v nedeljo 6. t. m. ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu. Na sporedu je telovadba Orlic, dve igri, srečolov, šaljiva pošta itd. (k)

Ij Vabilo k seji krajevnega odbora SLS za šolski okraj, ki bo danes ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje. Seja je zelo važna, zato prosimo, da se je gotovo udeležijo vsi odborniki.

Ij Ljudski oder v Ljubljani ponovi na splošno zahtevo v nedeljo, dne 6. marca v Ljudskem domu nad vse priljubljeno in pristnega humorja polno burko v treh dejanjih »Čez leto dni« ali »Pri belem konjčku« II. del.

Ij Družabni klub ima v soboto, dne 5. marca svoj sestanek na verandi hotela »Union« ob 8. uri zvečer. Predava g. prof. V. Šarabon. — Odbor.

Ij Pevska vaja »Glasbene Matice« se vrši v četrtek, dne 3. marca t. l. (ne v petek, 4. t. m.), in sicer: ob 6. uri za ženski, ob 8. uri za moški zbor. (k)

Ij Zadržno-gospodarska banka zgradi na stavbišču nasproti »Uniona«, katero je kupila že pred par meseci, svojo palačo, v kateri bo poleg bančnih prostorov še kakih deset stanovanj. Z delom se je že pričelo.

Ij Izredni občni zbor društva »Slogoc« je dne 17. marca t. l. ob 5. uri popoldne v šoli sv. Jakoba. Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Reorganizacija »Slogoc«. 3. Izprememba pravil. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. (k)

Ij Zadruga krojačev, krojačic in modistinj za sodni okraj Ljubljana naznanja, da se vrši meseca avgusta velesejem. Interesenti, kateri se mislijo udeležiti v svoji stroki te razstave, naj sporoče ustmeno ali pisмено v Zadržno pisarno, Gosposka ulica št. 5 v Ljubljani, najkasneje do 20. marca t. l. — Načelstvo! (K)

Ij Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico in Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani vabi gg. člane na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo dne 6. marca 1921 ob 9. uri popoldne v restavraciji Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: Poročilo o sejmju, ki se ima vršiti od 6. do 20. avgusta glede razstave čevljarskih izdelkov in poročilo o naročbi modernih kopit. (K)

Ij Zahvala. Terezija Strniša, mati umrle Marije Strniša, gojenke IV. letnika drž. učiteljskega, se najiskreneje zahvaljuje za obilo spremstvo na njeni zadnji poti. Prav posebno se zahvaljuje gospodu ravnatelju in vsem gospodom profesorjem, gojenkam učiteljskega in gojencem za njihove prelepe žalostinke, ter gospodu župniku Barletu za zadnjo tolažbo. Obenem se zahvali vsem darovalcem krasnih šopkov. Bog plačaj vsem!

Ij Sokrivci Matije Domanjka pred deželnim sodiščem. Poročali smo, da je ljubljanska porota obsodila dne 24. m. m. zaradi več tatvin Matijo Domanjka na štiri mesece težke ječe. Dne 7. marca je pa obračunal kazenski senat ljubljanske deželne sodnije z zavezniki gospoda Domanjka. Avgust Ocepek in Josip Frece sta dobila vsak po tri mesece težke ječe. Skupno z Domanikom sta ukradla »Samopomoči« 50 kg riža, Ocepek in Domaniko pa Ivanu Kavčiču in Karolu Gregoriču 40 m cefirja. Marija Eiletz je dobila dva meseca težke ječe, ker je vzela skupno z Domanikom Ivanu Kavčiču in Karolu Gregoriču 9 m temnosivega blaga. Hojnik Anton je bil obsojen na dva meseca ječe in Marija Frece na šest tednov ječe, ker sta pridobila ukradeno blago. Hojnik je namreč kupil riž po 20 K kilogram od Frece. Ko ga je pripeljal domov, ga je prijel stražnik Franc Valentinič, kateremu je Frece končno povedal, da je bil riž ukraden. Frece tova je bila obsojena, ker je morala znati, da so bile reči, ki so bile pri njej najdene, ukradene.

Ij Moderno! Nekemu čevljarskemu mojstru je ušla s svojim ljubimcem njegova 28letna žena in odnesla seboj črno-sivo obleko mozeve sestre.

Ij Ukradena obleka. V hotelu Štrukelj je bilo ukradeno strokovnemu učitelju g. Ljudevitu Primožiču več obleke v skupni vrednosti 7970 kron. O tatu ni nobene sledi.

Ij Pri tatvini zasačen je bil Jože Završnik, ko je nesel 17. decembra 1920 iz kleti Josipine Česnovarjeve 25 litrov vina. V klet je zlezal skozi okno. Obsojen je bil na tri tedne ječe.

Ij Našla se je damska žepna ura z verižico. Dobi se na Mestnem trgu št. 9 pri g. J. Kuhar.

Ij Zgubila se je dne 1. marca med 18. in 19. uro temnozeleno denarnica z večjo vsoto denarja na poti po Dunajski cesti do

Zakotnika in od tam po Bleiweisovi in Gosposvetski cesti do Zormana v Šiški. Odda naj se proti nagradi na policiji ali na Dunajski cesti 36, pritličje levo. (K)

Cerkveni vestnik.

c v mesecu mareu bo pri oo. jezuitih vsako sredo (ne v nedeljo, kakor je bilo pomotoma včeraj rečeno), ob 6. uri sveta maša z blagoslovom.

Orlovski vestnik.

Seja Vodstva orlovske organizacije se vrši v nedeljo dne 6. marca 1921 točno ob pol 11. uri dopoldne v Jugoslovanski tiskarni (III. nadstropje). Vsako okrožje mora poslati enega zastopnika. Seja se popoldne ob pol 2. uri nadaljuje šentpeterski orliški krožek priredi ob 3. uri v Ljudskem domu na čast udeležencem telovadno akademijo z izbranim sporedom. (K)

Orli in Orlice iz ljubljanske okolice se opozarjajo na telovadno akademijo šentpeterskih Orlic, ki se vrši v nedeljo popoldne v Ljudskem domu v Ljubljani. Ako hočete videti dobro prireditev, pridite in si jo oglejte. Ko se je akademija prvič izvajala, je bila dvorana popolnoma razprodana, dokaz, da so Orlice zelo priljubljene. Ker se prireditev vrši popoldne ob 3. uri, je povratek mogoč že v mraku. Sodeluje vojaška godba. Predprodaja vstopnic v trgovini Ničman poleg Jugoslov. tiskarne.

Najnovejša poročila.

SEJA USTAVNEGA ODBORA.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Današnje sejo ustavnega odbora je otvoril predsednik dr. Ninčič ob 9. uri dopoldne. Na dnevnem redu je bila razprava o členu 45. Radikalec Ljuba Jovanović predlaga, da se v besedilo vstavi na mesto Narodno predstavništvo Narodna skupščina. Predlog je bil sprejet. Radikalec dr. Radonič izjavlja, da ta člen ni popoln. Predlaga, naj bi na vsakih 40.000 prebivalcev prišel en poslanec in naj bi se skupščina volila na 5 let. Ljuba Jovanović predlaga, naj se izvoli ožji odbor, ki bi nanovo redigiral besedilo tega člena. Prebere naslednjo vladno skico besedila: Narodno skupščino sestavljajo narodni poslanci, katere narod svobodno voli na podlagi splošne, enake in direktne volivne pravice. Na vsakih 40 tisoč prebivalcev pride en poslanec. Voli se vsaka štiri leta. Pravico voliti imajo vsi državljani, ki so dovršili 21. leto. Aktivni častniki, podčastniki in vojaki ne morejo voliti.

Minister dr. Trifković je pristal na volitev ožjega odbora. V odbor so bili izvoljeni: od radikalcev Ljuba Jovanović, Vukčević, Radonič, od demokratov Demetrovič, Voja Marinković, dr. Žerjav, od

Jugoslov. kluba dr. Dulibić, od muslimanov Kurbegović, od zemljoradnikov Jovanović, Avramović, od komunistov Sime Marković, od socialistov Nedeljko Divac. Nato je bila seja zaključena.

Takoj nato se je sestel ožji odbor, ki je izvolili za predsednika Ljuba Jovanovića. Govorili so Avramović, komunist Marković, dr. Dulibić in dr. Trifković. Končno je bila seja odgodena, da se zasliši mnenje vladnih strank.

SAMOSTOJNI ZA VSTOP V VLADO.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) V zemljoradniškem klubu se je danes vršila razprava glede vstopa v vladu. Slovenski samostojneži so izjavili, da odobravajo stališče dr. Vošnjaka v ustavnem odboru.

PASIČEVA POGAJANJA Z MUSLI-MANL

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Muslimani so izročili Pašiću pogoje, pod katerimi bi vstopili v vladu. Ti pogoji se nanašajo tudi na izpremembo nekaterih členov ustave, ki so bili v ustavnem odboru že sprejeti. Pašić je izjavil, da bo izročil pogoje ministrskemu svetu, da jih prouči.

DR. BOŠNJAK V SEZNAMU ZAUPNIH OSEB.

Zagreb, 2. marca. (Izv.) Danes je bila končana sodna razprava med podbanom dr. Bošnjakom in glavnim urednikom »Hrvata«, Semičem, ki je trdil, da je bil dr. Bošnjak na listi konfidentov. Tekom razprave se je ugotovilo, da je bil dr. Bošnjak v seznamu zaupnih oseb. Kljub temu je bil odgovorni urednik »Hrvata« obsojen na tri mesece zapora.

NEMIRI V ITALIJI

LDU Pisa, 1. marca. (Stefani.) Pri spopadih med fašisti in socialisti sta bili ranjeni dve osebi. Mnogo oseb je bilo aretiranih. Delavci elektrarne so začeli stavkati.

LDU Florenca, 2. marca. (Stefani.) Tudi komunisti so izdali proglas, v katerem pozivljajo delavstvo k miru in delu. Delavci plinarne in elektrarne so zopet nastopili delo. V mestu vlada mir. Jutri bodo vozili vsi vlaki.

LONDONSKA KONFERENCA.

LDU London, 2. marca. (Reuter) Uradno javljajo: Voditelji medzaveznih delegacij so se opoldne zbrali, da bi čuli poročilo svojih pravnih in gospodarskih izvedencev. Nato so se medzaveznike delegacije s Fochem in Wilsonom na čelu dalje časa posvetovali. Seja konference se bo nadaljevala danes popoldne ob 17.

NEMSKI PROTIPREDLOGI ODBITI.

LDU Pariz, 1. marca. (DunkU) Posebni poročevalec Agence Havas javlja iz Londona: Najvažnejši uspeh popoldanskih razpravljanih je soglasna odločitev, da za-

vezniki ne bodo več poslušali predlogov nemških delegatov. Ti predlogi se soglasno označajo kot neizvedljivi in kot taki, da se o njih sploh ne more govoriti.

LDU London, 1. marca. (Wolff.) V nemških protipredlogih se veli: Pariški sklepi zaveznikov z dne 29. januarja t. l. so gospodarsko in finančno neizvedljivi, kakor se to razpravlja v izročeni spomenici. Nemčija je pripravljena, da gre v svojih protipredlogih do meje možnosti, ki bi se nudila, ako bi se izboljšala zmožnost Nemčije v prihodnosti. Sedanja vrednost od zaveznikov zahtevanih 42 anuitet znaša pri Nemčiji ponujenem reeskontiranju anuitet z 8 % na leto približno 50 milijard zlatih mark.

KAZNI ZA NEMČIJO.

LDU London, 2. marca. (Dun. KU) Reuterjev urad doznava iz francoskih krogov, da bodo Nemčiji, če ne sprejme medzaveznih predlogov, naložili nastopne kazni: 1) naloži se 50 odstotna naklada na blago, ki ga izvažajo Nemčija v medzaveznike države; 2) določi se carinska meja, ki bo levi renski breg odrezala od ostale Nemčije; 3) zasedba nemških premovalnikov na desnem renskem bregu; 4) zaplemba nemških carin.

PONESREČENA ŽELEZNIČARSKA STAVKA.

LDU Varšava, 2. marca. (PBA) Splošna stavka, ki je bila inscenirana v znak protesta proti militarizaciji železničarjev, je doživela popolen fiasko. V krakovskem in dombrovskem premovalnem ozemlju ni bilo delo nikjer prekinjeno. Železniški promet je povsod zopet normalen.

PREHRANJEVALNA KRIZA V RUSIJI.

LDU Dunaj, 2. marca. (DKU) Kakor javlja ukrajinski tiskovni urad iz Rige, je izjavil Lenin v svojem ekspezuju na plenarni seji moskovskega sveta, ko se je govorilo o zunanjem in notranjem položaju sovjetske Rusije, da postajajo prehranjevalne razmere v sovjetski Rusiji vedno slabše. Če bo šlo tako naprej, se bo poleti prehranjevalna kriza izpremenila v katastrofo.

VSTAJA V KAVKAZU.

LDU Pariz, 2. marca. (Brezžič.) Vstaja v Kavkazu napreduje. Tudi armenske nacionalne čete pode rdeče čete. V Petrogradu je izbruhnila vstaja. Dogajajo se strašni prizori v delavskem predmestju. Vstaški mornarji hite iz Kronstadta na pomoč petrogradskim vstašem. Po ulicah v Petrogradu streljajo s topovi. Sovjetska vlada je popolnoma nezmožna, da bi zadušila vstajo, in je sklenila, da se prične z vstaši pogajati.

BORZA.

LDU Zagreb, 2. marca. Devize: Berlin 236—237, Italija 542—545, London 570 do

580, Newyork 0—148, Pariz 1065—1070, Praga 186—187, Švica 2425—2450, Dunaj 20.4—20.55. Valute: dolarji 145.50—146, avstr. krone 21—21.75, carski rublji 50 do 70, franc. franki 1040—1050, napoleonor 495—496, nemške marke 233—236, ital. lire 533—534, bolg. levi 170—0, angl. funti 550—0, češkoslovaške krone 175—0, so-vereign 600—0.

Prosveta.

pr Kraljevo gledališče vprižori na dan ustanovnega shoda »Kola Slov. Sester« slavnostno predstavo udeleženkam na čast. Udeleženke izven Ljubljane dobe vstopnice pri pripravljalnem odboru »Kola Slov. Sester« za tretlinsko plačo.

pr 2. snopšč »Časopisa za zgodovino in narodopisje« (uredil prof. Fr. Kovačič) je izšel v prinaša razprave: Dr. F. Kos: Doneski za krajevne kronike; dr. Gjorgjevič: Putovanje Simona Klementa kroz severozapadne krajeve naše zemlje 1715. godine; F. Kovačič: K cerkveni zgodovini na Sp. Štajerskem v 17. stoletju ter razne druge znanstvene članke in kritike.

pr Obrambni muzej »Jugoslovanske Matice« v Ljubljani Prva faza borbe za našo mejo je zaključena. Prišli smo do pripravi za našo popolno ujedinjenje. Tekom poslednjih dveh let smo izprevideli, kolike važnosti je publicistična stran borbe za našo mejo. Videli smo, kako je bilo to naše del otežkočeno, ker ni bilo nikjer potrebnega gradiva skupaj. Dobilo se je marsikaj, ali ni bilo raztreseno samo po raznih zavodih, temveč tudi pri privatnikih, ki so — sicer drage volje — morali priiskovati na pomoč. Tekom zadnjih dveh let je gradivo, ki se tiče borbe za našo mejo, silno naraslo. Obstojajo že razne zbirke, ali večinoma zasebne. Nobena pa ni popolna. Dejstvo ni samo, da popolne zbirke vseh naših in nasprotnih letakov, brošur, knjig in kart še ni, temveč obstaja tudi nevarnost, da se gradivo, ki je sedaj še dostopno, sčasoma popolnoma porazgubi. Radi tega se je osnoval pri »Jugoslovanski Matici« Obrambni muzej, ki naj sistematično nadaljuje z onim delom, ki ga je pred decenijem započela »Narod-obrambna razstava«. — Obrambni muzej hoče zbrati vse lastne in nasprotno uradne, poluradne in druge publikacije, ki se tičejo naših mej ali na so v zvezi z njimi in sicer vse letake, časopise, brošure, karte in knjige, ki so jih o tej zadevi izdali uradi, pojedinci ali pa razna društva in korporacije. Ta »Obrambni muzej« hoče zbrati tudi fotografije raznih prireditev in akcij, ki so v zvezi z našimi mejami; ravnotako tudi slike iz časov prevratov. Velik del gradiva nekdanje »Narodno-obrambne razstave« je muzeju že zagotovljen, ravnotako dosega od Pisarne za sedeno ozemlje nabran material. Ali to so še le fragmenti. Obramba se tem potom na našo javnost, da pomaga po svojih močeh pri zbiranju tako važnega gradiva, ki naj se pošilja na naslov: Obrambni muzej »Jugoslovanske Matice«, Ljubljana, Pražakova ulica št. 3, I. nadstropje.

Koledar za l. 1921 po znižani cen. Na razpolago je v Jugoslovanski knjigarni še nekaj izvodov Skladnega koledarja z velikimi številkami po znižani cen. 12 K, samo blok brez podlage po 8 K. Dobi se tudi še nekaj žennih koledarčkov zelo lično vezanih po 6 K.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
Verbaj A., Gosposvetska c. 13.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabec Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, L. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
SLIKE ZA LEGITIMACIJE.
Hibšer Hugon, fotograf, Valvazorjev trg 7, naspr. Križ. cerkve.
STAVBENA PODJETJA
Bren Pavel, mestni stavbenik, Novo mesto—Gradac.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
Jakob Vodopivec, Zagorje ob Savi.

SOBNO SLIKARSTVO
Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15.
Zuran Martin, Mestni trg 12.
ŠPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakiž Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »zlati lopati«.
Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.
ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Javna dražba! V soboto 5. marca t. l. ob 8. uri se vrši v skladišču »Balkan-a«, Dunajska cesta št. 33., javna dražba 1 glasovirja, na kar se interesenti tem potom opozarjajo. 767

Trgano s slonovanjem išče urednik za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Hraa«. 781

2 Irgovska vajenca čvrsta, ne pod 15 let stara, s primerno solsko izobrazbo, poštenih starišev, se sprejmeta takoj v večjo trgovino mešnega blaga. Kje pove uprava lista pod štev. 776.

Marmornati o lar skoraj nov se prod. Naslov pove uprava lista pod št. 784

Družabnik ali družabnica za trg. podjetje: 50 do 100 tisoč se išče. — Ponudbe pod: »Izborni dopisliki« na upravo tega lista.

Jaha n konj na prod. Več se izve v italijanci na Bleiweisovi cesti v Ljubljani. 708

Proda se več rabljenih šivalnih strojev za šivanje in krojenje. — Dvokolesa z dobro pnevmatiko. — F. Batel, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Prostovoljna sodna dražba.

Antona Berglezu iz Ljubljane lastne nepremičnine pod vl. št. 92 d. o. Karlovska predmestje, sestojajo iz hiše št. 23 na Dolenjski cesti in stavbišča za izklicno ceno 250.000 K se vrši dne

7. marca 1921

ob pol 3. uri popoldne v Marončevu gostilni na Dolenjski cesti št. 16. Dražbeni pogoji se lahko upogledajo v pisarni sodnega komisarja notarja Hudovernika. Sodna ulica št. 6.

Izključna konzorcij »Slovenec«.

Odgovorni urednik Mihael Muškerc v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Proda se oprava za spalno sobo, divan in več drugega pohištva. — Selo 41. 764

Razno pohištvo, posoda itd. se prodaja vsak dan od 2. do 5. pop. Cankarjevo nabrežje 7 II. 767

Opr. št. 75 ad.

Razglas.

Oddaja popravka šolskega poslopija na Vinici. Na podlagi inženirskega proračuna — 90.000 K —, ki leži v pogled pri okrajnem šolskem svetu v Crnomlju in pri obč. uradu na Vinici, se razpisuje konkurenčna oddaja do dne

1. aprila 1921.

Povzetniki naj svoje ponudbe v zaprtih kuvertah do tega dne predložijo obč. uradu na Vinici.

Občinski urad na Vinici dne 27. februarja 1921.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

Proda se večja množina se deloma porabnega

starega tramovja

od stropov in strešnega stola. Ogleda se v četrtek 3. marca na Sv. Petra nasipu št. 23.

Semenska trgovina
Alojzij Korsika
v Ljubljani, Bleiweisova cesta 3.

Naznanjam, da mi je ravnokar došla velika množina pesnega semena, pravo severo-nemsko, Eckendorfske rumene in rdeče, Mamut rdeče pese, po 28 kron kilogram, nadalje velika množina Rafijskega ličja, najfinije po 40 kron kilogram. Priporočam tudi raznovrstna druga semena.

Al. Korsika.

Mestni stavbenik
IVAN BRICELJ
Ljubljana, Slomškova 19
Telefon 527

prevzema zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte :: in proračune. ::

Knjigovodja

prvovrstna samostojna moč ter 2 pisarniške pomožne moči za večje trgovsko podjetje se sprejme. — Plača in nastop po dogovoru. — Ponudbe se prosi na upravo lista pod št. 4000/770.

Sveže telečje meso

od 50 telet po 23—24 K za kg se bo prodajalo v četrtek 3. t. m. popoldne v Šolskem drevoredu na Predovičevi, Smoljanovi in Krašovčevi stojnici.

Kvaliteta brez konkurence!

Amerikansko strojno in cilindrovo olje, tovrno mast in mast za vozove tvrdke

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK

ima zopet na razpolago glavna zaloga M. LAMPRET, Ljubljana, Vinska ul. 19.